

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XVII. GIRONA, X FEBRER M.CM.XXVI. NVM. CLXXXIII

Los episodios de la música en los siglos del IX al XI

En el siglo IX, los progresos del arte musical fueron muy sensibles, debido en parte al emperador Carlomagno que velaba por la música y por los músicos. Este príncipe instituyó escuelas en las que la enseñanza de la música tenía sitio de preferencia. A su modo de ver no estaban dotados de verdadera instrucción sino los que sabían cantar. No solamente exigía que los clérigos fuesen músicos, sino que cerró la entrada a su palacio a los que no sabían leer o que ignorasen la música.

De esto se cuenta la siguiente anécdota: Una vez pidió dos chantres al Papa que le envió los dos mejores; encantado de oírles, mandó a los suyos que tuvieran varias sesiones con ellos hasta que aprendieran su modo de cantar.

Por más que transcurría el tiempo, no daban en el secreto de la vocalización y pastosidad de sus voces, conservando como decían los romanos su voz de Toro. Incomodado Carlomagno, de todos modos quiso que aprendieran el canto de los del Papa. Los hizo encerrar en una sala de su palacio, sin comer ni beber hasta que cantaran con el mismo estilo y parlamento que sus colegas romanos. Carlomagno logró la suya, pues *vientre vacío aguza las orejas*, y dando en el secreto de la vocalización, para emitir la voz sin salir gutural ni gangosa, cantaron los pasajes aprendidos con afinación y claridad.

Carlomagno fundó en Francia dos escuelas de música, una en Metz y la otra en Gaisons. Este ejemplo fué seguido por la mayor parte de las ciudades del Imperio.

En el Palacio Imperial, la escuela palatina tenía por maestro de música al gran Alenzis. Sus escuelas fueron un rico plantel de músicos hábiles y teóricos célebres.

Descollaron en la Edad Media sobre la música, Isidoro de Sevilla en el siglo VII. El venerable Beda, en el VIII. Huebaldo, en el IX y X, y Hermanos Contract, en el XI. Pero el más célebre de todos fué Guido de Arezzo, (fin del siglo X; murió en 1050), benedictino, monje de la Pomposa. Su celebridad la debió al encontrar una pequeña sílaba, un nombre para cada tono y semi-tono, preciso y fácil de retener. Su invención fué un golpe maestro: ya se podían leer las notas de la escala; sus tonos y semi-tonos se forman empleando las primeras sílabas de los versos en que comienza el Himno a San Juan:

Ut — quant laxis
 Re — sonare fibris
 Mi — ra gentorum
 Fa — muli tuorum
 Sol — re palluti
 La — bic reatum
 Si — sante Joanes
 Do — minus Jesus

(Este último para cambiar el Ut que no era tan fácil de emitir).

El Obispo Theodaldo fué uno de los discípulos más asiduos y aplicados de Guido de Arezzo. Este como buen maestro le emitió los secretos del canto. Theodaldo tenía una voz de tenor, fresca y extensa, con los agudos claros y brillantes que causaban admiración. Cuéntase de este Obispo que, entrando en su iglesia para pronunciar un sermón la encontró vacía. Sin desconcertarse tomó su arpa, salió del templo, se sentó en un pilar de la entrada y empezó a cantar. Aquella voz Excelentísima que cantaba inspirada por la elevación y deseo del bien de sus fieles, atrajo una multitud tan grande que embalsados escuchaban como si fueran los gorjeos de un ángel, el aria dulcísima que cantaba su humilde pastor. Theodaldo poco a poco dejó el arpa y basándose en la música les hizo un sermón tan elocuente, que el público entusiasmado no sabía como aplaudirle más si como inspirado cantante o como elocuente orador.

ENRIQUE BOTET Y SISÓ

Homenatge a Juli Garreta

El sentiment produït per la mort de Juli Garreta, ofert dignament per tota la Catalunya Musical, es plasmarà aviat en una sèrie d'actes que tindran una gran importància, tant per la seva finalitat com per les seves proporcions.

Aquesta finalitat serà la publicació immediata de les més importants obres d'orquestra creades per l'il·lustre compositor empordanès. Quin fóra l'homenatge de sentit més durador i de més viva amplitud que podria tributar-se-li? Dintre de pocs dies serà convocada una reunió de les entitats musicals de major importància de Barcelona per a dur a ràpida execució aquest projecte.

Simultàniament, les Associacions de Música de Catalunya tenen ja enllestit un homenatge col·lectiu, que consistirà en la celebració en cada una d'aquestes meritíssimes institucions, d'una sessió dedicada a les obres de Garreta i a profit de l'esmentada publicació de les seves obres simfòniques. Els programes tindran per base la darrera obra escrita per l'autor de la «Suite empordanesa», o sigui el concert per a violí, estrenat a l'Associació de Música da Camera a començaments del present curs. La versió que se'n donarà ara serà una reducció a violí i piano, feta expressament per aquests concerts pel mestre Eduard Toldrà. Completaran el programa algunes de les més belles sardanes de Garreta i diverses melodies inèdites, així com algunes obres per a piano, que es donaran també en primera audició. No cal dir que la interpretació d'aquestes composicions anirà a càrrec d'artistes de primera categoria, que es sumen devotament a aquestes solemnitats a honor del plorat mestre i per la divulgació de la seva obra, per tants de conceptes admirable.

Associacions de Música

GIRONA.—Curs IV, concert IV. Executant: Lucie Caffaret.—Obres: «Capritxo sobre la partensa del seu germà dilectíssim», J. S. Bach; «Toccatà sobre el cant del Cucut», Pasquini; «Les Cyclopes», Rameau; «Le rappel des oiseaux», Rameau; «Tic, toc, choc», Couperin; «Preludi, aria i final», C. Franck; «Ronde», Roussel; «El Puerto», Albèñiz; «Minuet de la Sonatina», Ravel; «Jeux d'eau», Ravel; «Estudi en forma

de vals», Saint-Saëns; «Invitació al vals», Weber; «Bourrée fantàstica», Chabrier; «Rapsòdia hongaresa, núm. 12», Liszt.—Piano «Cussó Spha».

SANT FELIU DE GUIXOLS.—Quart concert, curs II. Executant: Lucie Caffaret. — Obres: «Preludi i fuga d'orgue» en *la menor*, Bach-Liszt; «Toccata sobre el cant del Cucut», Pasquini; «Les Cyclopes», Rameau; «La crida dels ocells», Rameau; «Tic, toc, choc», Couperin; «Dues sonates», Scarlatti; «Nocturn» en *do menor*, Chopin; «Dos valsos», Chopin; «Impromptu», Schubert; «Invitació al vals», Weber; «Mefisto vals», Liszt; «Ronde», Roussel; «Jocs d'aigua», Ravel; «Impromptu», Fauré; «Bourrée fantàstica», Chabrier; «Bourrée per la mà esquerra sola», Saint-Saëns; «Campanel·la», Liszt.

PALAMÓS.—Curs II, concert IV. Executant: Lucie Caffaret.—Obres: «Capritxo sobre la partensa del seu germà dilectíssim», J. S. Bach; «Toccata sobre el cant del Cucut», Pasquini; «Les Cyclopes», Rameau; «La crida dels ocells», Rameau; «Tit, tot, choc», Couperin; «Preludi, aria i final», C. Franck; «Ronde», Roussel; «El Puerto», Albéniz; «Minuet de la Sonatina», Ravel; «Jocs d'aigua», Ravel; «Estudi en forma de vals», Saint-Saëns; «Invitació al vals», Weber; «Bourrée fantàstica», Chabrier; «Campanel·la», Liszt.

FIGUERES. — Concert IV (extraordinari), curs III.— Executant: Assumpció Pla, pianista. — Obres: «Cant sense paraules», Tschaiowsky; «Sonata» op. 81, Beethoven; «Rondó capriccioso», Mendelssohn; «Sherzo» op. 16, Mendelssohn; «Estudi» en *sol bemoll*, Chopin; «Vals» op. póstum, Chopin; «Polonesa» op. 22, Chopin; «Dansa espanyola» (Andaluça), Granados; «Aragó», Albéniz; «Polichinel·la», Rachmaninoff; «Somni d'amor» en *la bemoll*, Liszt; «Caprici espanyol», Moszkowsky.

FIGUERES.—Curs III, concert V. Executant: Lucie Caffaret.—Obres: «Preludi i Fuga d'orgue» en *la menor*, Bach-Liszt; «Toccata sobre el cant del Cucut», Pasquini; «Les Cyclopes», Rameau; «La crida dels ocells», Rameau; «Tit, tot, choc», Couperin; «Dues sonates», Scarlatti; «Nocturn» en *do menor*, Chopin; «Dos valsos», Chopin; «Impromptu», Schubert; «Invitació al vals», Weber; «Mefisto vals», Liszt; «Ronde», Roussel; «Jocs d'aigua», Ravel; «Impromptu», Fauré; «Bourrée fantàstica», Chabrier; «Bourrée per la mà esquerra sola», Saint-Saëns; «Campanel·la», Liszt.

REUS. — Curs V, concert XXXIX. — Executants: Blanche Selva, pianista; Joan Massià, violinista. — Obres: «Sonata» en *fa*, Beethoven; «Allegro, Menuet, Capric-

cio» en sol, Scarlatti; «Les Tourbillons», Rameau; «Tic, toc, choc», Couperin; «Sardana (de la Sonata per a piano), Garreta; «Balada» en la bemoll, Chopin; «Sonata» en sol menor, Tartini; «Siciliana», Benda; «Arioso», J. S. Bach; «L'abella», Schubert; «Rondó», Mozart.

REUS.—Curs V, concert XL. Executant: Lucie Caffaret.—Obres: «Caprici sobre la partença del seu germà dilectíssim», J. S. Bach; «Toccata sobre el cant del Cucut», Pasquini; «Les Cyclopes», Rameau; «La crida dels ocells», Rameau; «Tic, toc, choc», Couperin; «Preludi, ària i final», C. Franck; «Ronde», Roussel; «El Puerto», Albèñiz; «Minuet de la Sonatina», Ravel; «Jocs d'aigua», Ravel; «Estudi en forma de vals», Saint-Saëns; «Invitació al vals», Weber; «Bourrée fantàstica», Chabrier; «Rapsòdia hongaresa», núm. 12, Liszt.

BARCELONA. — Associació íntima de concerts. — Sala Mozart. — Curs sisè, quart concert. — Executant: Lucie Caffaret. — Obres: «Caprici sobre la partença del seu germà dilectíssim», J. S. Bach; «Toccata sobre el cant del Cucut», Pasquini; «Les Cyclopes», Rameau; «La crida dels ocells», Rameau; «Tic, toc, choc», Couperin; «Preludi, ària i final», C. Franck; «Ronde», Roussel; «El Puerto», Albèñiz; «Minuet de la Sonatina», Ravel; «Jocs d'aigua», Ravel; «Estudi en forma de vals», Saint-Saëns; «Invitació al vals», Weber; «Bourrée fantàstica», Chabrier; «Rapsòdia hongaresa», número 12, Liszt. — Piano «Cussó Spha».

Noticiari

Un aclariment del mestre Morera. — «Amb sorpresa he llegit a la *Revista de Catalunya* una «encolomada» que em va dedicar un setmanari de Sant Feliu de Guixols, *L'Avi Muné*, amb motiu de la mort d'En Garreta. No puc capir el mal que de haver fet a aquests senyors, que tant els preocupa la meva persona. Jo crec que tothom té la llibertat de sentir i de pensar com li sembli; prou que ho diuen les meves obres com sóc i penso. Segurament si les meves obres no fossin com són, aquests senyors no es recordarien d'aquest «vulgar egòlatra», que diu ell. I ben content que n'estic d'ésser «egòlatra», perquè m'agrada la parauleta.

Creguin-me, no s'hi amoïnïn més i estiguin tranquils, perquè jo, que sóc molt tos-sut, seguiré fent música i posant-hi, com fins ara, tota la meva ànima catalana.»

Aixís se expressa el mestre.

Al entorn de la mort del mai prou plorat Juli Garreta, nasqué una campanya certament injusta en contra del mestre Morera, i diem injusta per quant res més que equivocats conceptes la motivaren. Se atribuï al mestre eminent el no haver enviat cap telegrama de condol amb motiu de la pèrdua sentidíssima del compositor guixolenc.

Suposem per un moment que aixís hagués sigut en realitat; no creiem pogués ésser cap motiu de censura allò que fonamentalment no suposa cap obligació i si solament un acte de apreciació o de sentiment que cal sempre respectar. Mes en el cas que ens ocupa el sentiment del mestre Morera fou palesat amb un telegrama dirigit a la vídua del difunt, que per cert era un dels més extensos i expresius que es donaren a la premsa per la seva publicació.

Consti aixís en honor a la veritat i vegin els promotors d'aquella incomprendible campanya, com el mestre Morera ha demostrat ésser l'home de sentiment, despreciant amb noblesa aquelles miserietes, humanes sí, però poc caritatives també.

§ L'Ajuntament de Olot que, com saben nostres llegidors, acordà destituir del càrrec de director de la Escola Municipal de Música a Mossèn Felix Farró, ha anomenat per ocupar aquell càrrec el mestre Corriols. Aital nomenament encar que de caràcter interí, ha merescut la general aprovació de totes les persones de Olot sense distincions, car provats son els treballs aportats a la mateixa Escola on exercia de professor amb resultats per demés satisfactoris.

El mestre Corriols, ademés d'ésser un professor excel·lent, és adornat d'una bonesa de caràcter, i clar està que tan belles qualitats li han fet mereixedor de una pregonia estimació.

§ De la nova orquestra-cobla «Girona» que s'ha creat a nostra ciutat, havem rebut una fotografia—amb dedicatòria que agraïm,— en la qual hi figura tot el personal que la integra. Dirigirà la novella entitat nostre bon amic En Jaume Baró, violinista molt ben reputat, al qual li havem dirigit qualques vegades elogis molt merescuts.

Els millors propòsits guien als components de la entitat i celebrarem es vegin els mateixos confirmats per l'èxit més complet.

§ El mestre Villa, director de la Banda Municipal de Madrid, ha incorporat al repertori de la Banda per ésser estrenada molt properament, la sardana «La festa major de Vilafiorida», del mestre Cassià Casademont, obra que obtingué el primer premi al certamen musical celebrat a Arenys de Mar. Augurem al mestre Casademont un nou èxit.

§ L'«Orfeó Popular Unió Celranense» sots la direcció del seu mestre En Josep Fort, ha donat un concert al saló-teatre de la societat recreativa «Armonia Celranense», executant obres de Carré, Sancho Marraco, Pérez Moya, Morera, Clavé, Pujol i Fort. Fou una festa altament simpàtica, no escasejant els aplaudiments lo mateix als orfeonistes que a son incansable mestre-director per liur tasca digna de tota lloança.

§ Enric Morera acaba de enriquir la escena catalana musicant la tragi-comedia «La Marieta del ull viu o baixant de la Font del Gat». La nova partitura del mestre notabilíssim ha constituït un triomf acabat, que va de augment en augment cada dia que es posa en escena. La obra conté vint-i-cinc números de música, i vint-i-dos de ells tenen que repetir-se a petició unànim del públic que no's cansa de aclamar el nostre gran músic.

El dia de la estrena, una gentada que omplenava la espaiosa sala del Tívoli de Barcelona, entusiasmada vitorejà el mestre, obligant-lo a presentar-se a la llotja escènica distintes vegades i dirigí la paraula, constituïnt aquell acte una gran manifestació de adhesió i entusiasme.

Coralment felicitem el mestre Morera i desitjem que dongui noves produccions, en la seguretat de que assolirà altres tants triomfs.

§ D'acord amb la instància presentada pels nostres dilectes amics Josep Grahit, Josep Tharrats i nostre Director, la Comissió municipal permanent ha acordat donar el nom de l'il·lustre guixolenc Juli Garreta al carrer lletra G del nostre eixamplis.

Per mitjà d'aital acord es perpetuarà la bona memòria del mestre, a l'ensem que les generacions futures gaudiran de les belleses perennals que enclouen les seves obres sardanístiques, rememoraran els seus nom i cognoms cada vegada que passaran per la nova via que obre la ciutat.

L'acord ha sigut ben vist per tots els innumbrables devots i admiradors que aquí té el plorat mestre, i SCHERZANDO qui sempre seguí d'aprop les petjades d'En Garreta, no pot menys que felicitar-se de l'acord municipal i remerciar a la Comissió permanent pel mateix.

§ La orquestra «La Principal», de Perelada, dirigida pel talentós mestre Blanch, serà objecte de una reforma que millorarà notablement el conjunt de la celebrada entitat. Nou professorat ingressarà a la mateixa, i es propòsit del director el que la cobla conservi el lloc que tants elogis conquerí i que la feu una de les primeres de nostra província. El mestre Blanch posat al front de la cobla, constitueix ja la millor garantia del èxit.

§ L'exquisit poeta En Joan Llongueras, ha donat una extensa i interessant conferència sobre Pep Ventura, a Vilanova, corrent la part musical amb que fou il·lustrada, a càrrec del mestre de la tenora N'Albert Martí.

§ Ha sigut donat a l'impresment l'original de la nova obra del nostre volgut amic i publicista gironí En Josep Grahit Grau, titulada «Les campanes de Girona», de la qual en tenim la millor referència.

§ Hem rebut el número 19 de la revista *El Bufon*, la direcció tècnica de la qual se ha confiat al mestre En Rafael Gàlvez. Notables reformes han sigut introduïdes a la revista, fent augurar que assolirà el èxit més complet.

Heu's-aquí el interessant sumari: «Kis-me», Clarà; «Fonte dos amores», Saperas; «Muñecas del placer», Dotras Vila; «A bit play before», Longas; «El bac de les ginsteres», Toldrà; «Chan-toung», Garganta.

Desitjem al colega llargs anys de vida, i no cal dir que amb gust deixem establert el canvi.

§ La Banda Municipal de Barcelona, degudament autoritzada, ha organitzat una tanda de tres concerts extraordinaris, a preus populars, que tindran lloc a l'Olympia, els diumenges 7 i 21 del corrent i 7 del vinent mes de Març, a les onze del matí. El producte d'aquests concerts serà destinat íntegrament a la creació d'importants premis en diner, per a ésser oferts en un concurs el cartell del qual serà publicat pròximament.

El mestre Lamote de Grignon, iniciador del projecte, es proposa estimular, entre els competidors espanyols, la producció d'obres de gran volada per a banda, que reflecteixin les diverses modalitats de la lírica nacional.

El primer dels esmentats concerts tingué lloc a l'Olympia el diumenge dia 7, consistint en un Festival Beethoven, i la Banda executà, ultra la Cinquena Simfonia, «adaggio» i «scherzo» de la Quarta Simfonia, «allegretto scherzando» de la vuitena i la obertura «Coriolà», totes instrumentades per a la Banda Municipal, pel mestre Lamote de Grignon.

§ Ha sortit cap a França i Bèlgica, on donarà importants concerts, col·laborant amb la pianista Blanca Seiva, el talentós violinista Joan Massià. El ben pulcre concertista ha tocat ja a Lió i tocarà a París, Bordeus, Nimes, Valenciennes, Moulin, Brussel·les, etc.